

۱- احترام به مال مردم

در حدیثی از پیامبر اکرم صلی... علیه آمده کسی که حق دیگری را در حالی که به پرداخت آن قدرت دارد امروز و فردا کند، هر روز در پرونده‌اش معادل گناه یک داروغه ظالم ثبت می‌شود.

۲- احترام به جان مردم

امام علی - علیه السلام - فرمود: خداوند می‌فرماید: «به عزت و جلال خودم سوگند، از ظلم هیچ ظالمی نخواهم گذشت، اگر چه به اندازه دست بر دست زدن باشد، یا با فشار دادن دستی از روی ستم، محقق شده باشد».

علاوه بر احترام و حرمت جسم و بدن دیگران، انسان نمی‌تواند با ترساندن و آندوهگین ساختن، آزرده و خلاصه هر گونه ضربه به اعصاب و روان دیگران موجبات ناراحتی آنان را فراهم نماید، در غیر این صورت باید همه ضربه‌ها و خسارت‌های وارده را جبران نماید. و اگر چنین نکنند، در دنیا و آخرت کیفر کردار ناروای خویش را خواهد دید.

۳- حفظ آبروی دیگران و احترام به آن

چنان که امام صادق - علیه السلام - می‌فرماید: «هر کس حیثیت مومنی را بشکند، بر او واجب است که آن را جبران نماید».

چنان که از امام صادق - علیه السلام - درباره حق مومن بر مومن سوال شد، آن حضرت فرمود: «... کم‌ترین میزان حقوق برادرت بر تو آن است که آنچه را برای خودت دوست می‌داری برای او نیز

تکالیف لازم دینی جنبه حق الهی دارند و برخی جنبه حق انسانی نیز دارند.

برخی از این حقوق، واجب و برخی مستحب هستند و در صورت ضایع کردن حقوق واجب علاوه بر توبه، در بسیاری از موارد جبران و ادای این حقوق هم لازم است مانند قضای نمازهای واجب یا بازگرداندن اموال مردم. حق الناس با توبه بخشوده نشده و بایستی حقوق افراد پرداخت شود یا صاحب حق او را حلال کند.

جایگاه حق الناس

برخی روایات اهمیت حق الناس را از حق الله مهم‌تر دانسته‌اند زیرا حق الناس، حق الله هم هست، ولی حق الله، حق الناس نیست. هر کس گناهی بکند فقط طرفش خداست و دیگر به کسی بدهکار نیست اما اگر کاری کند که حق مردم ضایع شود، خدا هم مدعی است.

امامان شیعه عبادتی را برتر از ادای حق مؤمن ندانسته و مدیون ماندن و خیانت در حق دیگران را دور از شأن مؤمن معرفی کرده‌اند. در شب عاشورا امام حسین (ع) به یاران خود فرمود کسانی که حق الناس به گردنشان است در لشکرگاه او نمانند. توبه از گناهان نیز در صورتی پذیرفته است که حقوق الهی و حقوق مردم ادا شوند.

حدود و موارد حق الناس

از منظر دین، حق الناس اختصاص به مال مردم نداشته و جان و آبروی افراد را نیز در برمی‌گیرد، حتی ترساندن یا ناراحت کردن بیجای مردم نیز حق الناس شمرده شده که مجازات سختی در قیامت به دنبال دارد، و از طعنه زدن یا بردن آبرو یا افشای اسرار او نیز به شدت نهی شده است. ظلم به مردم و حق الناس از عوامل مستجاب نشدن دعاها در دنیاست

باید گفت بر اساس آیات و روایات اسلامی، مردم و مومنان دارای سه نوع حق و احترام می‌باشند

مقدمه: در این نوشتار سعی بر آن است تا اهمیت حق الناس مورد بررسی قرار گیرد، حق الناس موارد بسیاری را در برمی‌گیرد و از اهمیت زیادی برخوردار است حتی گاهی کتک زدن فرزند و بی احترامی به والدین و همسر... مصادیق حق الناس می‌باشد که گاهی مورد تغافل قرار گرفته است.

امید است این نوشتار مورد رضایت شما باشد.

تعریف حقوق:

حقوق جمع حق است و حق از ریشه حقیق به معنی هر کار و سخنی است که بر حسب واقع، آنطور که واجب است و به اندازه ای که واجب است و در زمانی که واجب است انجام شود. در مختار الصحاح در توضیح این لغت آمده است: «حق الشی ای واجب»، یعنی حق چیزی است که واجب می‌شود.

از طرفی عدل به معنای این است که هر چیزی را در جای خود قرار دهی و نقطه مقابل آن ظلم است؛ کسی که حق را رعایت نکند یعنی حق را در جای خود قرار نداده پس ظالم است. (جای بسی تامل)

یکی از جامع‌ترین روایاتی که بسیاری از حقوق الهی و حقوق مردم را دسته بندی کرده است رساله الحقوق امام سجاد (علیه السلام) که مهمترین حقوق خدا، امامان، حاکم جامعه، امام جماعت، پدر، مادر، همسر، فرزند، همسایه، استاد، شاگرد... را بیان کرده است.

حق الله و حق الناس

دو اصطلاح مشهور در فقه و حقوق هستند. حق الله به معنای حقوق خداوند بر بندگان و حق الناس به معنای حقوق مردم بر یکدیگر است که شامل حفظ جان و مال و آبروی افراد است. تمام